

Handläggare:
Anne Ekstrand Jerbeus, telefon 08-508 33022
Fernando Araya, telefon 08-508 33020

Till
Utbildningsnämnden
2010-12-09

Förslag till gemensamma priser för nuvarande gymnasieprogrammen i Stockholms län

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande

Den av styrelsen för Kommunförbundet Stockholms Län föreslagna gemensamma prislistan avseende nuvarande gymnasieprogram ska tillämpas från och med den 1 januari 2011.

Thomas Persson
Direktör

Johanna Engman
Avdelningschef
Kvalitets- och ekonomiavdelningen

Sammanfattning

Styrelsen för Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) beslöt vid sammanträde 2010-10-07 att tillsända länets kommuner bifogad rekommendation, där KSL:s styrelse föreslår kommunerna att besluta att tillämpa den gemensamma prislistan avseende nuvarande gymnasieprogram från och med den 1 januari 2011. En kommande prislista för de nya gymnasieprogrammen, enligt GY 11, kommer att utarbetas av KSL under hösten/vintern 2010 för att gälla fr.o.m. hösten 2011.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kvalitets - och ekonomiavdelningen i samråd med gymnasieavdelningen och avdelningen för enskilt driven och fristående verksamhet.

Bakgrund

Behovet av en gemensam prislista för gymnasieprogrammen i Stockholms län har aktualiserats flera gånger sedan utredningen om en gemensam gymnasierregion presenterades år 2001. Ett alltmer komplext utbud av gymnasieutbildningar och ökade elevströmmar mellan kommunerna har lett till tung administrativ hantering.

Samtliga kommuner i Stockholms län har tecknat samverkansavtal som innebär förstahandsmottagande till gymnasieprogrammen. Det finns i dagsläget två olika avtal:

- Ett stort avtal mellan 25 av de 26 kommunerna omfattande samtliga program.
- Separata avtal mellan Stockholms stad och 22 kommuner om samtliga program utom naturvetenskapsprogrammet (NV) och samhällsvetenskapsprogrammet (SP).

Redan när dessa samverkansavtal tecknades kom parterna överens om att utarbeta en gemensam prisöverenskommelse.

Våren 2008 påbörjade KSL:s utbildningsberedning en utredning om en gemensam interkommunal prislista för gymnasieprogrammen. Andelen gymnasieelever i Stockholms län som inte studerar vid den egna kommunens gymnasieskolor är stor. Av de intagna hösten 2010 är 40 % intagna i hemkommunens gymnasieskola, 22 % intagna till annan inom länet belägen kommunal gymnasieskola, 35 % till fristående gymnasieskolor och 3 % till skolor utanför länet. Denna rörlighet innebär att stora belopp skickas mellan kommuner samt mellan kommuner och fristående gymnasieskolor. Enligt beräkningar sker transfereringar på 6,9 miljarder kronor per år. Den ekonomiska hanteringen kräver stora administrativa resurser. Ett omfattande arbete utförs för att ta reda på aktuell skola, program och pris för varje elev.

Samverkansavtal av den här aktuella typen är vanligt förekommande i andra län i Sverige.

KSL:s förslag till gemensam prislista

Ett gemensamt pris ska innefatta kostnader för undervisning, läromedel, lokaler, skolmåltider, skolbibliotek, hälsovård och administration. Prislistan omfattar inte reseersättning, inackorderingstillägg eller tillägg för elever med särskilda behov. Prislistan omfattar inte heller de individuella programmen, gymnasiesärskolan, International Baccalaureate eller utbildningen för yrkesdansare.

Prislistans utgångspunkter

Eftersom Stockholms län är ett samverkansområde (med några få undantag) kan elever söka utbildningar i hela länet. Enligt KSL:s tolkning av skollagen innebär ett samverkansområde att ett vägt genomsnittspris måste användas för varje program.

Den föreslagna prislistan är så konstruerad att den ska ge minsta möjliga kännbara förändringar för de ingående kommunerna. För att minimera de ekonomiska effekterna har KSL kommit fram till att minsta skillnaden i förhållande till kommunernas nuvarande kostnader/intäkter uppnås om man utgår från ett vägt genomsnittspris inom länet. KSL föreslår att man utgår från den vägda ersättningen till fristående skolor inom Stockholms län 2010 uppräknat med 2 %, exklusive moms. Prislistan (se bilaga 1) föreslås gälla både mellan kommuner och mellan fristående skolor och kommuner. Prislistan kommer årligen att justeras mot bakgrund av kommunernas kostnadsutveckling. Beslut om justering tas hösten 2011.

KSL föreslår att prislistan gäller för kalenderår och att debiteringen sker varje månad. I relationen med fristående skolor är detta lagstadgat och bör därför gälla mellan kommuner.

Juridik

Ersättning till fristående skolor regleras i skollagen, som förändrats på några väsentliga punkter under år 2009. Nedan följer ett viktigt utdrag ur skollagen och författningskommentarer till denna.

Utdrag ur skollagen 9 kap 8a§

/Trätt i kraft: 2010-03-01/

”Om utbildningen enligt beslutet om rätt till bidrag motsvarar ett nationellt program eller en nationell inriktning som elevens hemkommun erbjuder skall bidraget bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet eller den inriktningen.”

Ur regeringsförfattningskommentarer till ändring i skollagen (Prop 2008/09:171)

”I 5:e stycket har den förändring gjorts att jämförelsen med kommunens resursfördelning inte endast ska ske i fråga om gymnasieutbildningar som kommunen själv anordnar. Föresättningsvis ska utbildningar, som ingår i kommunens utbildningsutbud på grund av t.ex. samverkansavtal med en annan kommun också beaktas när bidraget bestäms. Det är därför alla utbildningar som kommunen erbjuder

sina elever och som ingår i kommunens resursfördelning till den egna verksamheten – budgeten – som ska beaktas när bidraget bestäms.”

Enligt KSL:s tolkning av ovanstående innebär detta att ersättningen till en fristående skola alltid ska följa det vägda genomsnittspriset inom ett samverkansområde och detta gäller oavsett var skolan är placerad.

Ekonomiska effekter av en gemensam prislista

KSL har beräknat de ekonomiska effekterna för varje kommun. I beräkningen, som gjordes i februari 2010, jämförs då aktuella kommunvisa priser med det föreslagna vägda genomsnittspriset under 2010, se sida 6 i bilaga 1.

Gymnasieintagningens databas per den 15 september 2009 har legat som grund för antalet elever per kommun och per program. Eftersom gymnasieintagningen bara kan redovisa antalet elever i årskurs 1 så har dessa siffror multiplicerats med 3. Denna åtgärd innebär naturligtvis en viss generalisering men metoden är den enda praktiskt möjliga. De ekonomiska effekterna enligt KSL:s beräkning framgår av bilaga 1 i bilaga 1.

KSL:s argument för ett länsgemensamt pris

- Förtroendet mellan kommunerna ökar när alla utgår från samma programpris. Alla försöker åstadkomma bästa möjliga lösningar inom en given ekonomisk ram. Kvalitetsförbättringar sker genom effektiviserande och kompetenshöjande åtgärder istället för ökad tilldelning av pengar.
- Ett gemensamt pris per program leder till större likvärdighet mellan utbildningar i länet oavsett vem som anordnar dem.
- Ett gemensamt pris motverkar att enskilda kommuner genomför kostnadsdrivande åtgärder som, av konkurrensskäl, ibland leder till att andra kommuner också vidtar motsvarande åtgärder vilket leder till en uppåtgående kostnadsspiral.
- Möjligheten att låta andra kommuner betala kostnadsökande satsningar på program med få egna elever begränsas.
- När en kommun, inom nuvarande system, förändrar anslaget till sina egna skolor så förändras bidraget till de fristående skolorna och samtidigt den interkommunala ersättningen från andra kommuner. Med en gemensam prislista påverkas inte bidragen till fristående skolor eller ersättningen från andra kommuner när kommunen förändrar ersättningen till sina egna skolor.
- Ett gemensamt pris per program underlättar och förenklar avsevärt det administrativa arbetet både i kommunerna och i de fristående skolorna.

Dagens drygt 300 interkommunala priser reduceras till 17 programpriser vilket ger mycket större precision och överskådlighet.

- KSL arbetar parallellt med ett projekt som avser att skapa en läns gemensam elevdatabas. En elevdatabas i kombination med en gemensam prislista kommer att drastiskt minska det administrativa arbetet i såväl kommuner som fristående gymnasieskolor. I genomsnitt går endast 40 % av länets 80 000 gymnasieelever i hemkommunens gymnasieskola. De övriga 60 % av eleverna går i andra kommuners skolor eller i fristående skolor. Detta kräver 48 000 månatliga transfereringar.
- Prisberäkningarna gentemot de fristående skolorna underlättas, inte minst mot bakgrund av lagen om bidrag på lika villkor.
- Precisionen i budget- och uppföljningsarbetet ökas avsevärt. Utan gemensamt pris kommer elevernas sökmönster att styra kostnadsbilden. Kommunerna kan i genomsnitt bara styra över 40 % av hela kostnadsmassan, d v s den del som de egna skolorna står för i proportion till hela utbudet.
- Varje kommun får ett ”riktpris” att förhålla sig till när man fördelar medel till de egna skolorna.
- Med ett gemensamt pris påverkas inte de fristående skolornas val av etableringskommun.
- Det behöver aldrig uppstå farhågor att fristående skolor hellre tar in elever på frikvot från kommuner med högre ersättning än från kommuner med lägre ersättning.
- Varje prisöverenskommelse med de fristående skolorna baseras i dagsläget på elevens hemkommuns kostnader. Priset påverkar således inte konkurrensen mellan en enskild kommun och den fristående skolan. Ett gemensamt pris skulle leda till samma förhållande mellan länets kommuner.
- Vissa fristående skolor har i dag elever från nästan alla länets kommuner och måste därför ta hänsyn till lika många prislistor. Om länets kommuner och fristående skolor kunde komma överens om att använda den gemensamma prislistan så skulle det underlätta för alla parter.
- Det är en fördel att införa en gemensam prislista innan det successiva införandet av den nya gymnasieskolan. Då är så att säga ”verktyget” på plats och inkört inför den tvååriga period då två parallella programstrukturer skall administreras.

Områden som kräver fortsatt utredning

Under arbetets gång har det lyfts fram frågor kring om och hur ett gemensamt pris påverkar framtida kvalitetssatsningar och lokalinvesteringar. KSL:s utbildningsberedning har därför gett kansliet i uppdrag att belysa effekter och möjliga

modeller för beräkning av framtida lokalinvesteringar, kvalitetssatsningar och interkommunala konsekvenser. Man har också gett uppdraget att ta fram förslag på hur hanteringen av specialutformade program kan ske inom ramen för prislistan.

En kommande prislista för de nya gymnasieprogrammen kommer att utarbetas av KSL under hösten/vintern 2010.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattningsvis är utbildningsförvaltningen positiv till KSL:s förslag.

Stockholmsområdet är en region bestående av många kommuner.

Kommunikationerna är goda och möjligheterna stora att bo i en kommun och arbeta och studera i en annan. En gemensam gymnasieregion är därför naturlig för hela Stockholmsområdet. Villkoren bör dock vara lika mellan alla deltagande kommuner, vilket rimligen samordnas genom Kommunförbundet Stockholms län.

Det förenklar de administrativa rutinerna och medför att förvaltningen på sikt kan minska de administrativa kostnaderna vilket är i linje med fullmäktiges beslut. Det är också en naturlig utveckling när kommunerna har gått in i ett länsamarbete.

Genomförandet av en gemensam prislista enligt KSL:s förslag innebär ökade kostnader för Stockholms stad med ca 5 mnkr. Det beror på att Stockholms stad i genomsnitt har högre priser och att staden är en nettomottagare av gymnasieelever. Det innebär att stadens intäkter per elev minskar.

Genom att införa en gemensam prislista minskar nämndens möjligheter att påverka den egna budgeten då besluten om priser för en stor del av eleverna är knutna till prislistan. Man bör dock ha i åtanke att delar av budgeten redan i dag beslutas av andra kommuner. För de stockholms elever som går i annan kommun fastställs priset av mottagande kommun. Den skillnad som införandet av prislistan medför är att även intäkten för elever från annan kommun låses till prislistan.

Enligt förslaget kommer den gemensamma prislistan också att omfatta fristående gymnasieskolor. Om en gemensam prislista förenklar kommunernas administration är förvaltningens uppfattning att den även kommer att förenkla de fristående skolornas administration. De har idag ett stort administrativt arbete att hålla reda på samtliga kommuners olika prislistor och regler kring beräkningar av vad som ingår och inte ingår. En länsgemensam prislista innebär att de fristående skolorna kommer att ha en annan ersättning än stadens kommunala gymnasieskolor.

Enligt utbildningsförvaltningens beräkningar medför införandet av en gemensam prislista följande ekonomiska konsekvenser:

Minskade interkommunala intäkter	-25,8
Intäkt för modersmål samt skolkort	5,0
Minskade kostnader för bidrag till fristående skolor	7,4
Minskade kostnader för elever i annan kommun	<u>8,2</u>
Summa	-5,2

Denna uträkning bygger på en jämförelse mellan 2010 års priser uppräknade med 2 % och priserna enligt den gemensamma prislistan för 2011 samt på det prognostiserade elevantalet för 2011. De specialutformade programmets priser har anpassats till de närliggande nationella programmets priser. Tanken är att kostnaden för skolkort och modersmål faktureras kommunerna separat, vilka tidigare ingick i priset för interkommunal ersättning.

Stadens kostnader till fristående skolor beräknas blir 10,3 mnkr lägre beror på att Stockholms bidrag till fristående skolor idag är högre än genomsnittet i länet. Med en gemensam prislista, byggd på genomsnittspriser i länet som vägts på grundval av respektive kommuns elevtal, blir stadens bidragsbelopp lägre. Sett till de fristående gymnasieskolorna som grupp bedöms bidragsminskningen uppvägas av avsevärt enklare faktureringsrutiner och bättre planeringsförutsättningar.

För några fristående skolor kan emellertid effekterna av en gemensam prislista bli kännbara. Det rör sig i första hand om skolor som uppfyller följande två förutsättningar.

- Skolan anordnar program där skillnaden mellan nuvarande bidrag från Stockholm och den gemensamma prislistan är stor (främst Bygg- och Fordonsprogrammen)
- Skolan har huvudsakligen elever från Stockholm

För att mildra effekterna av den gemensamma prislistan för ovanstående nämnda skolor föreslår förvaltningen en övergångslösning för de program där skillnaden mellan det nuvarande priset och det föreslagna gemensamma priset är stor. En övergångslösning föreslås för nedanstående program:

- Byggprogrammet
- Industriprogrammet
- Fordonsprogrammet
- Naturbruksprogrammet inriktning marinbiologi

Övergångslösningen konstrueras så att skolorna utöver prislistans pris per elev erhåller snittet mellan ersättningen per elev 2010 och priser enligt den gemensamma prislistan för 2011, enligt 2010 års nivå. För 2012 minskas ersättningen så

att berörda skolor utöver prislans pris erhåller 50 % av skillnaden mellan priset 2010 och den gemensamma enligt 2010 års nivå. Detta gäller för elever inskrivna senast höstterminen 2010.

KSL föreslår att debitering enligt den nya prislans ska ske varje månad. Förvaltningen delar KSL:s uppfattning.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att den av KSL:s styrelse föreslagna gemensamma prislans avseende nuvarande gymnasieprogram ska tillämpas från och med den 1 januari 2011.

Bilagor

1. KSL:s förslag till gemensamma priser för nuvarande gymnasieprogrammen i Stockholms län